

Vieraslaji on ikävä tuliainen – Ohjeita matkailijoille ja verkkokauppojen käyttäjille

Maailmankaupan vapautuminen sekä lisääntyvä matkailu ja siihen liittyvä omatoiminen kasvien ja muiden eliöiden tuonti lisäävät vieraslajien leviämismahdollisuuksia. Myös lisääntyvä lemmikkien ja kasvien internetkauppa helpottaa vieraslajien siirtymistä ja vaikeuttaa niiden leviämisen valvontaa ja hallintaa. Ihmisten mukana kasvit, eläimet, mikrobit ja taudinaiheuttajat pääsevät kulkeutumaan uusille alueille ja voivat muodostua niillä vaikeasti hävitettäviksi haitallisiksi vieraslajeiksi. Uusille alueille levitessään lajit voivat syrjäyttää alkuperäisiä lajeja ja levittää tauteja ja loisia.

EU:n ja kansallisessa vieraslajiluettelossa nimettyjä haitallisia vieraslajeja ei saa tuoda maahan. Muiden osalta rajoitukset kannattaa tarkistaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta. Noudattamalla kasvien ja eläinten tuontiin liittyviä ohjeita estät haitallisten vieraslajien leviämistä.

Älä tuo kasveja matkoilta

Vältä kasvien, siementen, hedelmien, vihannesten ja kukkien tuomista ulkomaanmatkoilta, sillä kasvitaudit ja tuholaiset voivat piileskellä näissä tuliaisissa. Tuotava kasvikin saattaa muodostua haitalliseksi vieraslajiksi, jos se pääsee leviämään luontoon. Esimerkiksi haitallisiksi vieraslajeiksi luokitellut jättiputket on tuotu Suomeen alun perin koristekasveiksi.

Pääsääntöisesti kasveja ja kasvituotteita saa tuoda EU-maista yksityishenkilönä omaan [käyttöön](#) [vähäisiä määriä](#). Joillakin kasveilla on kuitenkin rajoituksia EU:n sisälläkin, jotta kasvitaudit ja tuholaiset eivät leviäisi maasta toiseen. Suomen kasvinterveysviranomaiselta, [Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta](#), onkin syytä selvittää mahdolliset rajoitukset.

EU-maiden ulkopuolisessa tuonnissa on muistettava, että kasvinterveystodistus vaaditaan kaikilta taimilta ja ruukkukasveilta sekä joiltakin leikkokukilta, siemeniltä ja kasviksilta. EU:n ulkopuolisista Euroopan maista voi kuitenkin tuoda omaan käyttöön pieniä määriä kasvinterveystodistusta vaativia tuotteita ilman todistusta. Ilman todistusta tuotavaksi [sallittuja määriä](#) voi tiedustella Eviran kasvinterveysyksiköstä.

Havukasvien tuonti Euroopan ulkopuolelta, ja perunan tuonti lähes kaikista maista on kielletty. Lisäksi tuontikiellossa ovat esimerkiksi erityisen haitallisen vieraslajin tulipoltteen isäntäkasvit, kuten omena- ja päärynäpuut, pihlajat, ora- ja tuomipihlajat, tuhkapensaat ja ruusukvittenit. Tulipolte on vaarallinen kasvitauti, joka saattaa tappaa tartuttamansa kasvit. Jos tautia löytyy omenapuilta, kaikki puut tulee hävittää lähialueelta. Tautia on jo löytynyt Suomesta Ahvenanmaalta päärynän tuotantoalueilta.

Haitallisia vieraskasvilajeja on nimetty sekä [EU:n](#) että [kansallisessa](#) vieraslajiluettelossa. Kaikkien luetteloihin kuuluvien lajien maahantuonti on kielletty. Kansalliseen luetteloon lisätään vuoden 2019 alusta yhdeksän kasvilajia.

Tuontikiellot ja rajoitteet koskevat sekä kasvien tuomista ulkomailta että kasvien tilaamista ulkomailta tai ulkomaisista verkkokaupoista.

Vältä myös lemmikkien tuontia

Vältä myös eläinten tuomista Suomeen. Lemmikeiksi tuodaan monenlaisia eläimiä, kuten kaloja, matelijoita, sammakkoeläimiä, lintuja, nisäkkäitä ja selkärangattomia. Luontoon päätyessään nämä saattavat muuttua haitallisiksi vieraslajeiksi. Esimerkiksi koirien mukana voi maahamme levitä vaarallisia loisia, kuten myyräekinokokki (*Echinococcus multilocularis*). Ekinokokin leviäminen luontoon tarkoittaisi sitä, että metsämarjat tulisi jatkossa keittää ennen syömistä.

Lemmikkien tuontiin ulkomailta liittyy paljon ohjeita ja sääntöjä, jotka vaihtelevat lähtömaasta ja eläinlajista riippuen. Lemmikkejä ulkomailta tuodessa tulee varmistaa sen tuonnin laillisuus ja huolehtia asianmukaisista rokotuksista, lemmikkipassista ja lääkityksistä. Tarkemmin lemmikkieläinten tuonnista ohjeistaa [Elintarviketurvallisuusvirasto Evira](#).

[EU:n](#) ja [kansallisessa](#) haitallisten vieraslajien luettelossa nimetään myös eläinlajeja, joiden maahantuonti on kielletty. EU:n alueella merkityksellisiä haitallisia vieraslajeja ovat esimerkiksi pesukarhu, punakorvakilpikonna, siperianmaaorava ja monet akvaarioissa ja terraarioissa pidettävät lajit. Kansalliseen luetteloon kuuluvat esimerkiksi haisunäädät, vihersammakot ja sekä koiran ja toisen koiraeläinlajin että kesykissan ja toisen kissaeläinlajin risteymät F1–F4-sukupolvissa. Vuoden 2019 alusta kansalliseen luetteloon tullaan lisäämään esimerkiksi maaoravat.

Suosi kotimaista verkkokauppaa

Nykyään lähes mitä tahansa on myynnissä internetissä, myös haitallisia vieraslajeja. Verkkokaupan yleistyessä myös riskit vieraslajien leviämiseen kasvavat. Kasveja tai lemmikkejä valitessa tulee kiinnittää huomiota niiden alkuperään. Taimet, siemenet ja lemmikit kannattaakin tilata mieluummin kotimaisista verkkokaupoista. Kasveja tai eläimiä ulkomailta tilatessa on muistettava, että edellä mainitut tuontivaatimukset on huomioitava myös internetkaupassa. Eksoottisten eläinten hankkimista kannattaa välttää, vaikka niitä olisikin saatavilla.

Hyviä käytäntöjä

Kansallinen ja EU:n vieraslajiluettelot sisältävät vieraslajeja, joiden maahantuonti ei enää ole sallittua. Vaikka laji ei vieraslajilistoilta löytyisikään, on syytä noudattaa varovaisuutta kaikkien vierasperäisten eliöeläinten kanssa:

- älä tuo maahan kasveja, hedelmiä, siemeniä, vihanneksia tai kukkia
- suosi puutarhoissa perinteisiä koristekasveja
- tarkkaile, etteivät kasvit karkaa puutarhasta luontoon, varsinkin uusia lajeja kokeillessa
- käsittele puutarhajäte asianmukaisesti
- hävitä akvaario ja sen kasvit asianmukaisesti, älä kippaa niitä luonnonvesiin
- vahdi lemmikkejäsi, etteivät ne pääse karkaamaan
- ota huomioon lemmikkien ulkomailta tuonnin vaatimukset
- noudata Eviran määräyksiä maahantuotavien lemmikkien loislääkinnässä

Lisätietoa:

[Vieraslajiportaali](#)

[Kansallinen vieraslajistrategia](#)

[EU:n vieraslajiasetus](#)

[Valtioneuvoston asetus kansallisesti merkityksellisistä haitallisista vieraslajeista](#)

[Eläinten tuonti](#)

Kasvien tuonti

- [EU-sisämarkkinakauppa](#)

- [Tuonti EU:n ulkopuolelta](#)

Tämä on päivitetty ohjeistus on [Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan esityksestä](#) vuodelta 2015.

Päivitetyn ohjeistuksen on koontanut korkeakouluharjoittelija Aura Tuominen maa- ja metsätalousministeriöstä.